

Obsah

Část první Uvedení do problematiky	1
Kapitola I. Historie Úmluvy	3
I. Koncept lidských práv	4
II. Vznik Úmluvy	6
III. Vývoj textu Úmluvy	9
1. Rozšiřování katalogu lidských práv a základních svobod	9
2. Úpravy kontrolního mechanismu Úmluvy	11
IV. Vývoj fungování kontrolního mechanismu z hlediska kvantitativního	17
Kapitola II. Působnost ESLP	21
I. Působnost ESLP <i>ratione personae</i>	24
1. Aktivní legitimace aneb kdo si může stěžovat?	24
1.1. Subjekty oprávněné podat stížnost	25
1.2. Pojem „oběť“	27
1.3. Osoby oprávněné podat stížnost jménem oběti, která nemůže sama jednat	31
1.4. Právnícké osoby	34
1.5. Ztráta postavení oběti	36
2. Pasivní legitimace aneb na koho je možné si stěžovat?	38
3. Pojem „jurisdikce“ ve smyslu čl. 1 EÚLP	40
II. Působnost ESLP <i>ratione temporis</i>	52
III. Působnost ESLP <i>ratione loci</i>	57
IV. Působnost ESLP <i>ratione materiae</i>	58
V. Omezení působnosti Úmluvy	62
1. Výhrady k Úmluvě	62
2. Odstoupení od závazků vyplývajících z Úmluvy	64
2.1. Základní principy interpretace	64
2.2. Existence veřejného ohrožení	67
2.3. Proporcionalita	70
3. Vypovězení Úmluvy	71
Kapitola III. Základní principy výkladu a aplikace Úmluvy	73
I. Úvod	74
II. Výkladové a aplikační principy	77
1. Efektivita ochrany lidských práv	77
2. Subsidiarita	78
3. Proporcionalita	79
4. Úmluva jako živoucí instrument	81
5. Pozitivní závazky	82
6. Prostor pro uvážení (<i>margin of appreciation/marge d'appréciation</i>)	89
7. Autonomní pojmy	92
8. Demokratická společnost	92
9. Vláda práva	93

10. Neexistence abstraktního přezkumu u individuálních stížností	94
11. „Nejsme čtvrtá instance“	94
Kapitola IV. Omezení práv a svobod zaručených v Úmluvě	97
I. Úvod	98
II. Standardní limitační klauzule v čl. 8–11 EÚLP	99
1. Pětistupňový test	99
2. Krok č. 1: Rozsah lidských práv.....	102
3. Krok č. 2: Zásah do lidských práv	103
4. Krok č. 3: Test legality	104
5. Krok č. 4: Test legitimacy	110
6. Krok č. 5: Test nezbytnosti v demokratické společnosti	113
III. Modifikované limitační klauzule – rozdíly oproti čl. 8–11 EÚLP.....	117
1. Tzv. test esence	117
2. Ostatní modalities.....	118
IV. Omezení společná pro vícero práv a obecná pravidla týkající se omezení práv	120
1. Omezení politické činnosti cizinců (čl. 16 EÚLP)	121
2. Zákaz zneužití práv (čl. 17 EÚLP).....	124
3. Ohraničení možnosti omezení práv (čl. 18 EÚLP)	131
V. Imanentní omezení	136
1. Implicitní omezení v užším slova smyslu.....	136
2. Omezení plynoucí z kolize práv.....	139
3. Omezení plynoucí z principu dělby moci	141
4. Omezení plynoucí z norem obecného mezinárodního práva.....	142
Kapitola V. Vnitrostátní aplikace Úmluvy	143
I. Přistoupení ČSFR k Úmluvě	144
II. Postavení Úmluvy v právním řádu České republiky.....	147
1. Postavení Úmluvy po euronovele Ústavy a Konkursním nálezu.....	148
2. Závaznost judikatury ESLP z pohledu českého práva	152
3. Subsidiarita Úmluvy.....	158
4. Jazyk vnitrostátní aplikace Úmluvy	160
III. Postavení Úmluvy v právním řádu Slovenska	162
IV. Česká republika a Slovensko před ESLP	167
Část druhá. Kontrolní mechanismus	171
Kapitola VI. Struktura ESLP	173
I. Soudci	174
1. Mandát soudce	174
2. Ustanovování soudců	176
2.1. Řádní soudci.....	176
2.2. Soudci <i>ad hoc</i>	180
3. Rozhodovací formace.....	181
II. Organizace ESLP.....	184
III. Kancelář ESLP.....	185
Kapitola VII. Podmínky přijatelnosti stížností	187
I. Úvod	188
II. Vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.....	190

1. Požadavky kladené na vlastnosti vnitrostátních prostředků nápravy	191
2. Povinnosti kladené na stěžovatele	197
III. Lhůta k podání stížnosti	202
1. Počátek lhůty	203
2. Konec lhůty	206
IV. Zákaz anonymní stížnosti	208
V. Zákaz opakování stejné stížnosti	208
1. Stejná stížnost	209
2. Jiný mezinárodní vyšetřovací nebo smírčí orgán	211
VI. Zjevná neopodstatněnost	212
VII. Neslučitelnost s ustanoveními Úmluvy	213
VIII. Zneužití práva podat stížnost	214
IX. Absence podstatné újmy	220
Kapitola VIII. Řízení před ESLP	227
I. Shrnutí průběhu řízení před ESLP a jeho hlavní charakteristiky	229
II. Podání stížnosti	233
1. Formální a obsahové náležitosti stížnosti	233
2. Porušení práva podat stížnost	237
III. Řízení před komunikací stížnosti vládě žalovaného státu	239
IV. Předběžná opatření	241
V. Řízení po komunikaci stížnosti vládě žalovaného státu	248
1. Průběh řízení a písemná stanoviska	249
2. Vymezení předmětu řízení	250
3. Obhajoba žalovaného státu	253
4. Intervence třetí strany	255
VI. Ústní jednání	256
VII. Vyškrtnutí stížnosti	258
VIII. Smírné urovnání	263
IX. Jednostranné prohlášení vlády	265
X. Spravedlivé zadostiučinění	267
1. Podání návrhu na přiznání spravedlivého zadostiučinění	269
2. Rozhodnutí o návrhu na spravedlivé zadostiučinění	272
2.1. Obecné otázky rozhodování o spravedlivém zadostiučinění	272
2.2. Specifické otázky týkající se jednotlivých součástí spravedlivého zadostiučinění	276
2.2.1. Majetková újma	276
2.2.2. Nemajetková újma	278
2.2.3. Náklady řízení	281
XI. Procedura pilotního rozsudku	285
XII. Postoupení věci velkému senátu	295
XIII. Výklad, revize a oprava rozhodnutí ESLP	297
XIV. Řízení o mezistátních stížnostech	300
1. Zvláštnosti řízení o mezistátních stížnostech	301
2. Přehled dosavadních řízení o mezistátních stížnostech	303
XV. Poradní pravomoc ESLP	304
XVI. Různé	306
1. Pravomoc generálního tajemníka Rady Evropy	306
2. Imunita osob účastnících se řízení před ESLP	307

Kapitola IX. Rozhodnutí ESLP	311
I. Formální a obsahové náležitosti rozhodnutí	311
II. Vyhledávání judikatury ESLP	316
Kapitola X. Výkon rozsudků ESLP	321
I. Otázka závaznosti rozsudků ESLP z pohledu Úmluvy	322
1. <i>Povinnosti vyplývající z rozsudku ESLP z hlediska individuální situace stěžovatele</i>	322
1.1. Prostředky nápravy individuální situace stěžovatele	324
1.2. Obnova řízení po rozsudku ESLP v českém právním řádu	330
2. <i>Povinnosti vyplývající z rozsudku ESLP z hlediska závazků zakotvených v Úmluvě</i>	335
II. Dohled Výboru ministrů nad výkonem rozsudků a podmínek smírných urovnání	339
Část třetí. Lidská práva a základní svobody	343
Kapitola XI. Právo na život (čl. 2 EÚLP)	345
I. Úvod	347
II. Základní principy interpretace	347
III. Zbavení života zástupci státu	350
1. <i>Plánování a řízení operací</i>	351
2. <i>Použitá síla</i>	353
3. <i>Úmrtí osob v detenci</i>	356
4. <i>Dovolené cíle použití síly</i>	357
IV. Trest smrti	359
V. Závazek život chránit – pozitivní závazky	362
1. <i>Odpovídající legislativa</i>	363
2. <i>Odpovídající soudní a administrativní aparát</i>	364
2.1. Účinné vyšetřování	368
2.2. Další požadavky na trestní řízení	374
2.3. Požadavky na civilní řízení	377
3. <i>Preventivní opatření k ochraně života</i>	379
3.1. Preventivní opatření obecně	379
3.2. Ochrana života osob v detenci	383
VI. Zmizení	385
VII. Ochrana před vyhoštěním	387
VIII. Začátek a konec života	388
1. <i>Interrupce</i>	389
2. <i>Eutanazie a sebevražda</i>	391
IX. Sociální aspekty práva na život	393
1. <i>Zdravotní péče</i>	393
2. <i>Zdravotní péče osob v detenci</i>	395
3. <i>Další sociální aspekty čl. 2</i>	396
Kapitola XII. Zákaz trestu smrti (Protokoly č. 6 a 13)	397
Kapitola XIII. Zákaz mučení (čl. 3 EÚLP)	401
I. Úvod	402
II. Základní principy interpretace	403
III. Mučení	406

1. <i>Definice</i>	406
2. <i>Aplikace</i>	407
IV. Nelidské a ponižující zacházení	407
1. <i>Definice</i>	407
2. <i>Aplikace</i>	408
V. Nelidský a ponižující trest	414
VI. Podmínky detence	418
1. <i>Obecné podmínky detence</i>	418
2. <i>Přístup ke zdravotní péči osob v detenci</i>	425
VII. Pozitivní závazky	429
1. <i>Legislativní rámec a odpovídající soudní a administrativní aparát</i>	430
2. <i>Preventivní opatření</i>	433
VIII. Vyhoštění a extradice	437
IX. Sociální aspekty	445
1. <i>Zdravotnictví</i>	446
2. <i>Bydlení a další životní podmínky</i>	448
Kapitola XIV. Zákaz otroctví a nucených prací (čl. 4 EÚLP)	451
I. Úvod	452
II. Definice pojmů	452
1. <i>Otroctví a nevolnictví</i>	452
2. <i>Nucené a povinné práce</i>	453
III. Rozsah povinností	460
Kapitola XV. Právo na svobodu a osobní bezpečnost (čl. 5 EÚLP)	465
I. Úvod	468
II. Základní principy interpretace	470
III. Článek 5 odst. 1 EÚLP	473
1. <i>Požadavek zákonnosti</i>	473
1.1. <i>Požadavek zákonnosti v užším smyslu</i>	473
1.2. <i>Požadavek absence svévole</i>	477
2. <i>Přípustné důvody zbavení svobody</i>	479
2.1. <i>Článek 5 odst. 1 písm. a) EÚLP</i>	480
2.2. <i>Článek 5 odst. 1 písm. b) EÚLP</i>	482
2.3. <i>Článek 5 odst. 1 písm. c) EÚLP</i>	484
2.4. <i>Článek 5 odst. 1 písm. d) EÚLP</i>	490
2.5. <i>Článek 5 odst. 1 písm. e) EÚLP</i>	491
2.6. <i>Článek 5 odst. 1 písm. f) EÚLP</i>	495
IV. Článek 5 odst. 2 EÚLP	503
V. Článek 5 odst. 3 EÚLP	505
1. <i>Právo být ihned předveden před soudce nebo jinou úřední osobu</i>	506
2. <i>Právo na přiměřenou délku vazby</i>	508
2.1. <i>Vymezení doby trvání vazby</i>	509
2.2. <i>Hodnocení přiměřenosti délky vazby</i>	512
2.2.1. <i>Důvody zbavení svobody</i>	514
2.2.2. <i>Postup státních orgánů</i>	518
2.3. <i>Propuštění za současného přijetí záruky</i>	520
VI. Článek 5 odst. 4 EÚLP	523
1. <i>Působnost čl. 5 odst. 4 EÚLP</i>	523
2. <i>Požadavky vyplývající z čl. 5 odst. 4 EÚLP</i>	527
2.1. <i>Právo na urychlený přezkum zákonnosti zbavení svobody</i>	531

2.1.1. Vymezení doby trvání přezkumu.....	531
2.1.2. Hodnocení urychlenosti přezkumu.....	536
2.2. Další procesní záruky.....	540
2.2.1. Právo být slyšen	540
2.2.2. Jiné procesní záruky	545
VII. Článek 5 odst. 5.....	550
1. Účinné vnitrostátní opravné prostředky nápravy porušení čl. 5 odst. 1 až 4 EÚLP	550
1.1. Námitka porušení čl. 5 odst. 1 EÚLP.....	550
1.2. Námitka porušení čl. 5 odst. 3 EÚLP.....	555
1.3. Námitka porušení čl. 5 odst. 4 EÚLP.....	557
1.4. Námitka porušení jiných ustanovení.....	559
2. Právo na odškodnění za porušení čl. 5 odst. 1 až 4 EÚLP (čl. 5 odst. 5 EÚLP)	560
Kapitola XVI. Právo na spravedlivý proces (čl. 6 EÚLP).....	565
I. Úvod	572
II. Základní principy interpretace	573
1. Působnost čl. 6 EÚLP z hlediska věcného (<i>ratione materiae</i>).....	573
1.1. Trestní věci.....	574
1.1.1. Kritéria	575
1.1.2. Aplikovatelnost čl. 6 na vybrané typy deliktů	582
1.2. Civilní věci.....	584
1.2.1. Spor	584
1.2.2. Základ ve vnitrostátním právu	587
1.2.3. Civilní povaha práva nebo závazku	590
1.2.3.1. Pozitivní vymezení.....	590
1.2.3.2. Negativní vymezení	592
1.2.3.3. Specifické typy sporů.....	594
2. Působnost čl. 6 EÚLP z hlediska časového (<i>ratione temporis</i>)	598
2.1. Počátek působnosti čl. 6 EÚLP.....	598
2.1.1. Trestní věci	598
2.1.2. Civilní věci	600
2.2. Konec působnosti čl. 6 EÚLP.....	601
2.2.1. Řízení o opravných prostředcích.....	601
2.2.2. Exekuční řízení.....	602
2.2.3. Související řízení	604
2.2.4. Specifické druhy řízení	604
3. Působnost čl. 6 EÚLP z hlediska osobního (<i>ratione personae</i>).....	607
4. Působnost čl. 6 EÚLP z hlediska místního (<i>ratione loci</i>)	608
5. Další základní principy interpretace.....	610
III. Obecné požadavky	619
1. Právo na přístup k soudu	619
1.1. Soud	621
1.2. Možnosti omezení přístupu k soudu	630
1.2.1. Základní principy interpretace.....	630
1.2.2. Imunita proti soudnímu řízení.....	631
1.2.3. Soudní poplatky.....	635
1.2.4. Lhůty	638
1.2.5. Jiné překážky přístupu k soudu	640
1.2.6. Problém přípustnosti ústavní stížnosti s ohledem na dovolání	644

1.3. Povinnost zajistit účinný výkon práva na přístup k soudu.....	660
1.3.1. Právo na právní pomoc.....	660
1.3.2. Právo na rozhodnutí věci.....	664
1.3.3. Právo na výkon rozhodnutí soudu.....	668
2. Právo na nezávislý soud.....	670
3. Právo na nestranný soud.....	673
3.1. Základní principy interpretace.....	673
3.2. Aplikace.....	676
3.2.1. Soudce se v daném řízení angažoval v jiné funkci než soudce rozhodující ve věci.....	676
3.2.2. Soudce již meritorně rozhodoval v dané nebo související věci.....	679
3.2.3. Vztah soudce k protistraně.....	683
3.2.4. Jiné případy námitek porušení práva na nestranný soud.....	684
4. Právo na soud zřízený zákonem.....	685
5. Právo na veřejné projednání věci.....	687
5.1. Základní principy interpretace.....	687
5.2. Příklady aplikace.....	691
5.3. Právo na veřejné vyhlášení rozhodnutí.....	694
6. Právo na projednání věci v přiměřené lhůtě.....	697
6.1. Vymezení lhůty.....	699
6.1.1. Některé specifické problémy stanovení počátku „lhůty“.....	699
6.1.2. Některé specifické problémy stanovení konce „lhůty“.....	700
6.1.3. Období nespádající do „lhůty“.....	701
6.2. Posouzení přiměřenosti.....	701
6.2.1. Složitost věci.....	704
6.2.2. Chování stěžovatele.....	707
6.2.3. Postup státních orgánů.....	710
6.2.4. Význam řízení pro stěžovatele.....	716
6.3. Prostředky nápravy porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.....	717
6.3.1. Obecně.....	717
6.3.2. Prostředky nápravy v České republice.....	723
6.3.3. Alternativní způsoby kompenzace újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení.....	731
6.4. Některé otázky týkající se spravedlivého zadostiučinění za porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.....	733
7. Právo na spravedlivé projednání věci.....	735
7.1. Úvod.....	735
7.2. Zásada rovnosti zbraní.....	737
7.3. Zásada kontradiktornosti.....	740
7.4. Právo být přítomen jednání soudu.....	751
7.5. Právo na odůvodnění soudního rozhodnutí.....	757
7.6. Použitelnost důkazů.....	762
7.7. Právo neobviňovat sebe sama.....	765
7.7.1. Výpověď získaná prostřednictvím donucení.....	766
7.7.2. Materiální důkazy získané prostřednictvím donucení.....	769
7.8. Provokace trestného činu.....	771
7.9. Princip právní jistoty.....	775
7.9.1. Zrušení pravomocného rozhodnutí soudu.....	775
7.9.2. Právo na konzistentní judikaturu soudů.....	777
7.10. Další dílčí aspekty práva na spravedlivé projednání věci.....	780

IV. Požadavky kladené na řízení o trestním obvinění.....	787
1. Zásada presumpce nevinny (čl. 6 odst. 2 EÚLP).....	787
1.1. Základní principy interpretace.....	788
1.2. Aplikace.....	789
1.2.1. Konstatování viny před rozhodnutím o obvinění nebo po zproštění obvinění.....	789
1.2.2. Další aspekty presumpce nevinny.....	793
2. Právo být seznámen s obviněním [čl. 6 odst. 3 písm. a) EÚLP].....	795
2.1. Základní principy interpretace.....	796
2.2. Případy změny povahy a důvodu obvinění.....	797
3. Právo mít čas a možnosti k přípravě obhajoby [čl. 6 odst. 3 písm. b) EÚLP].....	799
3.1. Základní principy interpretace.....	800
3.2. Čas k přípravě obhajoby.....	800
3.3. Možnosti k přípravě obhajoby.....	802
4. Právo hájit se sám nebo za pomoci obhájce [čl. 6 odst. 3 písm. c) EÚLP].....	803
4.1. Právo obhajovat se osobně.....	803
4.2. Právo na pomoc obhájce.....	805
4.3. Právo na bezplatnou právní pomoc.....	809
5. Právo na výslech svědků [čl. 6 odst. 3 písm. d) EÚLP].....	811
5.1. Základní principy interpretace.....	811
5.2. Právo na výslech svědků ve svůj prospěch.....	814
5.3. Právo na výslech svědků proti sobě.....	815
5.3.1. „Klasické“ případy.....	815
5.3.2. Použití utajených svědků.....	824
5.3.3. Právo na výslech svědků-obětí.....	829
6. Právo na pomoc tlumočnicka [čl. 6 odst. 3 písm. e) EÚLP].....	833
Kapitola XVII. Zákaz trestu bez zákona (čl. 7 EÚLP).....	837
I. Úvod.....	838
II. Základní principy interpretace.....	839
III. Aplikace.....	847
1. <i>Nullum crimen sine lege</i>	847
1.1. Trestnost činů spáchaných za nedemokratických režimů.....	847
1.2. Jiné případy sporné trestnosti činů.....	856
2. <i>Přísnější trest</i>	860
Kapitola XVIII. Právo na respektování soukromého a rodinného života (čl. 8 EÚLP).....	863
I. Úvod.....	865
II. Základní principy interpretace.....	866
1. <i>Soukromý život</i>	867
2. <i>Rodinný život</i>	872
3. <i>Domov</i>	874
4. <i>Korespondence</i>	877
5. <i>Zásah</i>	881
6. <i>Podmínky přípustnosti zásahu do práva</i>	882
7. <i>Pozitivní závazky</i>	884
III. Aplikace.....	888
1. <i>Jména fyzických osob</i>	888
2. <i>Jiné otázky identity fyzických osob</i>	891

2.1. Národnostní příslušnost	891
2.2. Pohlavní identita a sexuální život	892
3. <i>Způsobilost k právním úkonům</i>	897
4. <i>Ochrana tělesné integrity</i>	898
4.1. Zdravotnictví	899
4.2. Asistovaná sebevražda a eutanazie	902
4.3. Osobní prohlídky	903
4.4. Pozitivní závazky	903
4.5. Interrupce	905
5. <i>Osoby zbavené svobody</i>	906
6. <i>Zveřejňování informací, které zasahují do soukromého života</i>	909
7. <i>Sběr a uchovávání osobních údajů</i>	914
8. <i>Tajné sledování</i>	920
8.1. Zásada legality	921
8.2. Zásada proporcionality	924
9. <i>Zásahy do domova</i>	925
9.1. Domovní prohlídky	925
9.2. Ničení domů	927
9.3. Nucené vystěhování	927
9.4. Právo na zajištění bydlení	928
10. <i>Ochrana životního prostředí</i>	929
11. <i>Rozhodnutí stát se rodičem</i>	932
12. <i>Určení existence rodinných vazeb, otcovství</i>	933
13. <i>Právo na styk s dítětem a svěření dítěte do péče jednoho z rodičů</i>	938
13.1. Svěření dítěte do péče	939
13.2. Právo na styk s dítětem	940
14. <i>Mezinárodní únosy dětí</i>	944
15. <i>Odebrání dítěte z péče rodičů</i>	948
15.1. Základní principy	948
15.2. Důvody odebrání dětí do náhradní péče	951
15.3. Česká vnitrostátní praxe	953
16. <i>Osvojení</i>	953
17. <i>Imigrace</i>	956
17.1. Porušení v cílové zemi	957
17.2. Porušení ve vyhošťující zemi	957
18. <i>Právo na sociální pomoc</i>	961

Kapitola XIX. Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání

(čl. 9 EÚLP)	963
I. Úvod	965
II. Základní principy interpretace	969
III. Aplikace	972
1. <i>Forum internum: „absolutní“ svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání</i>	972
2. <i>Forum externum: „relativní“ právo projevat náboženské vyznání nebo přesvědčení</i>	974
2.1. Věcný rámec svobody projevu náboženského vyznání nebo přesvědčení	974
2.2. Existence zásahu	975
2.3. Zásah „v souladu se zákonem“ (legalita)	977
2.4. Legitimní cíl (legimitita)	978

2.5. Zásah „nezbytný v demokratické společnosti“ (přiměřenost)	979
3. <i>Specifické případy možných porušení svobody (projevu) náboženského vyznání</i>	981
3.1. Odpírání výkonu povinné vojenské služby	981
3.2. Zobrazování náboženských symbolů ve veřejném prostoru	982
3.3. Náboženské vyznání na pracovišti	985
3.4. Svoboda náboženského vyznání ve věznicích	986
4. <i>Kolektivní dimenze náboženské svobody: církve a náboženské společnosti</i>	987
4.1. Uznání či registrace náboženské společnosti ze strany státu	988
4.2. Vnitřní autonomie církví a náboženských společností	989
4.3. Majetek církví a náboženských společností	990
Kapitola XX. Svoboda projevu (čl. 10 EÚLP)	993
I. Úvod	996
II. Základní principy interpretace	997
1. <i>Vybrané definiční znaky</i>	997
2. <i>Pětistupňový test</i>	998
3. <i>Vztah svobody projevu k ostatním právům</i>	1002
4. <i>Aplikace čl. 16 a 17 EÚLP</i>	1004
5. <i>Základní výkladové principy</i>	1005
III. Rozsah svobody projevu	1007
1. <i>Forma a obsah projevu</i>	1007
2. <i>Pozitivní závazky</i>	1008
3. <i>Právo na přístup k informacím</i>	1009
4. <i>Právo mlčet</i>	1012
5. <i>Expresivní projev</i>	1014
6. <i>Projevy vyloučené na základě čl. 17 EÚLP</i>	1016
IV. Kategorie projevu	1021
1. <i>Obecně</i>	1021
2. <i>Politický projev</i>	1022
3. <i>Občanský projev (projev sledující veřejný zájem)</i>	1024
4. <i>Umělecký projev</i>	1025
5. <i>Akademický projev</i>	1027
6. <i>Komerční projev</i>	1029
V. Specifika tisku, rozhlasu, televize a filmových společností	1031
1. <i>Tisk a novinářská svoboda</i>	1031
1.1. <i>Obecně</i>	1031
1.2. <i>Ochrana novinářských zdrojů</i>	1032
2. <i>Licence k rozhlasovému, televiznímu a filmovému vysílání</i>	1039
VI. Legitimní cíle – kazuistika	1041
1. <i>Obecně</i>	1041
2. <i>Národní bezpečnost</i>	1041
3. <i>Územní celistvost</i>	1043
4. <i>Veřejná bezpečnost</i>	1044
5. <i>Předcházení nepokojům a zločinnosti</i>	1045
6. <i>Ochrana zdraví</i>	1046
7. <i>Ochrana morálky</i>	1047
8. <i>Ochrana práv jiných</i>	1050
8.1. <i>Ochrana soukromí, pověsti a cti</i>	1050
8.2. <i>Ochrana náboženské svobody jiných</i>	1050
9. <i>Zabránění úniku důvěrných informací</i>	1053

10. Zachování autority a nestrannosti soudní moci.....	1055
10.1. Kritika soudní moci.....	1056
10.2. Ovlivňování probíhajícího soudního řízení	1062
VII. Povinnosti a odpovědnost ve smyslu čl. 10 odst. 2 EÚLP	1063
1. Obecně	1063
2. Povinnosti a odpovědnost státních zaměstnanců.....	1064
3. Povinnosti a odpovědnost novinářů.....	1067
VIII. Difamace: specifické principy a metodologie.....	1074
1. Obecně	1074
2. Skutková tvrzení vs. hodnotové soudy.....	1076
2.1. Rozdíl mezi skutkovým tvrzením a hodnotovým soudem.....	1076
2.2. Důkazní břemeno při prokazování pravdivosti skutkového tvrzení/skutkového základu	1079
2.3. Další faktory.....	1080
3. O kom, kdo, co, kde a další kritéria	1082
3.1. Koho se výrok týká?	1082
3.2. Kdo výrok pronesl?.....	1086
3.3. Čeho se výrok týká?.....	1087
3.4. Kde byl výrok pronesen?	1088
3.5. Další kritéria.....	1090
3.6. Závěrečné vodítko – kazuistika	1091
4. Sankce	1093
5. Shrnutí.....	1097
Kapitola XXI. Svoboda shromažďování a sdružování (čl. 11 EÚLP).....	1099
I. Úvod	1101
II. Základní společné principy interpretace	1103
1. Obecně	1103
2. Pětistupňový test	1103
3. Provázanost s ostatními právy (zejména se svobodou projevu).....	1105
4. Aplikace čl. 16 a 17 EÚLP.....	1106
5. Omezení vztahující se na příslušníky ozbrojených sil, policie a státní správy	1107
III. Aplikace	1110
1. Svoboda shromažďování	1110
1.1. Obecné principy	1110
1.2. Pozitivní závazky	1113
1.3. Typologie shromáždění	1115
1.4. Kazuistika	1120
2. Svoboda sdružování	1125
2.1. Obecné principy	1125
2.2. Definice sdružení	1127
2.3. Právo nesdružovat se.....	1129
2.4. Registrace sdružení	1129
2.5. Rozpuštění sdružení	1131
2.6. Specifika u náboženských sdružení	1133
2.7. Kazuistika	1134
3. Politické strany	1138
3.1. Obecné principy	1140
3.2. Vliv čl. 17 EÚLP (zákaz zneužití práv)	1142
3.3. Rozpuštění politické strany.....	1144

3.4. Zamítnutí registrace politické strany	1155
3.5. Pozastavení činnosti politické strany	1161
3.6. Ostatní aspekty	1162
3.7. Shrnutí	1164
4. Odbory	1165
4.1. Obecné principy	1165
4.2. Právo zakládat odbory a vstupovat do nich	1168
4.3. Právo nevstupovat do odborů	1169
4.4. Právo odborů na vnitřní autonomii	1172
4.5. Právo odborů hájit zájmy svých členů	1174
Kapitola XXII. Právo uzavřít manželství (čl. 12 EÚLP)	1177
I. Úvod	1178
II. Základní principy interpretace	1180
1. Obecně k čl. 12 EÚLP	1180
2. Vztah čl. 12 EÚLP k čl. 8 EÚLP a k čl. 5 Protokolu č. 7	1183
III. Aplikace	1185
1. Právo uzavřít manželství	1185
1.1. Obecně	1185
1.2. Transsexuálové	1187
1.3. Homosexuálové	1188
1.4. Rozvod a opakované uzavření manželství	1190
2. Právo založit rodinu	1191
3. Deportace, extradice a odepření vstupu na území	1192
4. Osoby ve vazbě nebo ve výkonu trestu	1193
5. Nesezdané osoby	1195
Kapitola XXIII. Právo na účinné opravné prostředky (čl. 13 EÚLP)	1197
I. Úvod	1197
II. Základní principy interpretace	1198
III. Vztah čl. 13 EÚLP k některým jiným ustanovením Úmluvy	1204
Kapitola XXIV. Zákaz diskriminace (čl. 14 EÚLP a Protokol č. 12)	1207
I. Úvod	1209
II. Základní principy interpretace	1211
III. Aplikace	1214
1. Test čl. 14 EÚLP	1214
1.1. „Akcesorita“ a „rámeček“ Úmluvy	1215
1.2. Znevýhodňující rozdílné zacházení na základě zakázaného důvodu či „jiného postavení“	1217
1.3. Srovnatelnost situace	1221
1.4. Je odlišné zacházení objektivně a rozumně zdůvodnitelné?	1224
1.4.1. Legitimní cíl	1224
1.4.2. Proporcionalita	1226
1.5. Prostor pro uvážení státu v rámci čl. 14 EÚLP	1227
2. Nepřímá diskriminace a dokazování ve sporech z diskriminace	1229
2.1. Dokazování ve sporech z diskriminace	1231
2.2. Diskriminační úmysl	1234
3. Pozitivní opatření	1234
IV. Závěrem: budoucnost zákazu diskriminace a Protokol č. 12	1237
1. Výklad na půli cesty	1237

2. Protokol č. 12	1238
3. Výhled – cíle Protokolu č. 12 skrze expanzivní výklad čl. 14 EÚLP?	1240
Kapitola XXV. Ochrana majetku (čl. 1 Protokolu č. 1)	1243
I. Úvod	1245
II. Základní principy interpretace	1253
III. Aplikace	1256
1. Věcný rozsah čl. 1 Protokolu č. 1 – definice majetku	1257
1.1. Pozitivní vymezení – co majetkem je	1257
1.2. Negativní vymezení – co majetkem není	1261
2. Zásah do majetku a jeho typy	1264
2.1. Zbavení majetku	1265
2.2. Úprava užívání majetku	1267
2.3. Jiný zásah do pokojného užívání majetku	1269
3. Ospravedlnění	1270
3.1. Legalita (zásah na základě „zákona“)	1272
3.2. Legitimita (zásah ve veřejném/obecném zájmu)	1277
3.3. Přiměřenost (spravedlivá rovnováha)	1278
4. Restituce	1283
4.1. Aplikovatelnost Úmluvy	1284
4.2. Občanství jako podmínka restituce	1289
4.3. Staré a nové křivdy (absence nepřiměřeného břemene)	1291
5. Regulace nájemného	1295
Kapitola XXVI. Právo na vzdělání (čl. 2 Protokolu č. 1)	1301
I. Úvod	1302
II. Základní principy interpretace	1305
III. Aplikace	1307
1. Právo na vzdělání	1307
1.1. Rovný přístup	1308
1.2. Přístup menšin a specifických skupin obyvatelstva ke vzdělání	1309
1.3. Povinná školní docházka	1310
2. Práva rodičů	1311
2.1. Obsah výuky	1312
2.2. Náboženské symboly ve vzdělávacích institucích	1312
2.3. Zřizování nestátních škol	1314
Kapitola XXVII. Právo na svobodné volby (čl. 3 Protokolu č. 1)	1317
I. Úvod	1318
II. Základní principy interpretace	1319
III. Aplikace	1327
1. Definice „zákonodárného sboru“	1327
2. Právo volit	1331
2.1. Obecné principy	1331
2.2. Omezení/odepření práva volit z důvodu předchozího jednání jednotlivce	1332
2.3. Ostatní důvody omezení/odepření práva volit	1334
3. Právo být volen	1336
3.1. Obecné principy	1336
3.2. Omezení/odepření práva být volen z důvodu předchozího jednání jednotlivce	1336

3.3. Ostatní důvody omezení/odepření práva být volen	1340
4. Nastavení volebního systému a jeho správa	1346
4.1. Obecné principy	1346
4.2. Volební systémy	1347
4.3. Správa voleb.....	1349
Kapitola XXVIII. Zákaz uvěznění pro dluh (čl. 1 Protokolu č. 4)	1355
Kapitola XXIX. Svoboda pohybu (čl. 2 Protokolu č. 4)	1357
I. Úvod	1358
II. Základní principy interpretace	1360
1. Obecně	1360
2. Svoboda pohybu v rámci státu a svoboda zvolit si místo pobytu.....	1364
3. Svoboda opustit kteroukoli zemi	1366
III. Aplikace	1367
1. Svoboda pohybu v rámci státu	1367
2. Svoboda zvolit si místo pobytu.....	1370
3. Svoboda opustit kteroukoli zemi	1371
Kapitola XXX. Zákaz vyhoštění státních občanů (čl. 3 Protokolu č. 4).....	1375
I. Úvod	1376
II. Základní principy interpretace	1376
III. Aplikace	1379
1. Zákaz vyhoštění státních občanů	1379
2. Právo občana vstoupit na území svého státu	1380
Kapitola XXXI. Zákaz hromadného vyhoštění cizinců (čl. 4 Protokolu č. 4)	1383
I. Úvod	1383
II. Základní principy interpretace	1384
III. Aplikace	1385
Kapitola XXXII. Procesní záruky týkající se vyhoštění cizinců (čl. 1 Protokolu č. 7)	1387
I. Úvod	1388
II. Základní principy interpretace	1389
III. Aplikace	1393
Kapitola XXXIII. Právo na odvolání v trestních věcech (čl. 2 Protokolu č. 7)	1397
I. Článek 2 odst. 1 Protokolu č. 7.....	1398
II. Článek 2 odst. 2 Protokolu č. 7	1401
Kapitola XXXIV. Odškodnění za nezákonné odsouzení (čl. 3 Protokolu č. 7)	1403
Kapitola XXXV. Právo nebýt souzen nebo trestán dvakrát (čl. 4 Protokolu č. 7)	1407
I. Úvod	1408
II. Základní principy interpretace	1408
III. Totožnost trestného činu	1414

1. <i>Totožnost trestného činu – problém plurality právních norem</i>	1415
1.1. Původní přístupy	1415
1.2. Současný přístup	1418
2. <i>Totožnost trestného činu – problém plurality skutků</i>	1421
IV. Obnova řízení (čl. 4 odst. 2 EÚLP).....	1424
Kapitola XXXVI. Rovnost mezi manželi (čl. 5 Protokolu č. 7)	1427
I. Úvod	1428
II. Základní principy interpretace	1428
III. Aplikace	1430
Přílohy	1433
Seznam příloh	1435
I. Text Úmluvy ve znění Protokolů č. 11 a 14, text Protokolů č. 1, 4, 6 a 7 ve znění Protokolu č. 11, text Protokolů č. 12 a 13, vybraná ustanovení Protokolů č. 11 a 14	1436
1. <i>Český překlad</i>	1436
2. <i>Anglické znění</i>	1463
3. <i>Francouzské znění</i>	1492
II. Komunikace kanceláře ESLP se stěžovatelem	1521
1. <i>Výzva k vyplnění formuláře stížnosti</i>	1521
2. <i>Oznámení o komunikaci stížnosti žalované vládě</i>	1522
3. <i>Výzva k předložení vyjádření ke stanovisku vlády, k podání návrhu na přiznání spravedlivého zadostiučinění a k vyjádření se k možnosti smírného urovnání</i>	1523
4. <i>Oznámení zamítnutí stížnosti samosoudcem</i>	1524
5. <i>Oznámení nabytí právní moci rozsudku</i>	1525
III. Příklady rozhodnutí ESLP	1526
1. <i>Rozhodnutí o přijatelnosti</i>	1526
2. <i>Rozsudek</i>	1538
3. <i>Rozhodnutí o vyškrtnutí stížnosti (smírné urovnání)</i>	1554
4. <i>Rozhodnutí o vyškrtnutí stížnosti (jednostranné prohlášení vlády)</i>	1557
IV. Rejstříky	1561
1. <i>Rejstřík rozhodnutí ESLP a EKLP</i>	1561
2. <i>Věcný rejstřík</i>	1650